

EKOBLADET

EKOMUSEUM BERGSLAGEN

MÄNNISKA | MILJÖ | LANDSKAP

Omställning...

...ja den pågår! Jag slutar den 1 juli som de flesta nu säkert känner till. Och det ÄR en stor omställning, inte minst på det personliga planet. Jag ska ju inte byta jobb utan jag ska bli pensionär, gå in i den tredje åldern, byta liv. Det är något helt annat.

Vad gäller Ekomuseum, så blir det självklart förändringar. Nu lite i förväg lägger vi ner Ekobladet. Ett sista nummer kommer runt 1 juni.

Nu undrar många läsare varför? Jo, snart börjar vi jobba med hemsidan i Wordpress och då kommer den att bli mer livaktig med en mer synlig blogg. Den blir också lättare att underhålla direkt från kansliet. Man behöver inte kunna några html-koder och vara rädd för att göra fel. Möjligen kan Ekobladet framöver ersättas av ett nyhetsbrev, där information samlas till en överblick, det vore nog fint. Något att sprida via eposten.

Sen kommer det förstås annat nytt med Anna, det brukar bli så när nya människor kommer in i verksamheten. För mig känns det bra med en efterträdare som jag vet kan bidra med många nya kreativa idéer. Hon har dessutom båda fötterna stadigt i myllan, då hon har en djup förankring i bygden. Det betyder även ett gott nätverk som stöd. Och tio år med mig räcker rätt bra, för visst behövs det nya kvastar...

Christina Lindeqvist

Flogbergets gruva i Smedjebacken. En av många välbesökta visningar för barn med föräldrar, som genomförs sommartid.

Foto Jan-Erik Falkengren

Anna Falkengren, än så länge kulturchef i Smedjebackens kommun

Bygdens dotter tar över!

Anna Falkengren blir ny verksamhetschef för Ekomuseum Bergslagen den 1 juli 2013.

Beslutet fattades av en enhällig styrelse den 14 december i fjol. Anna var en självskriven kandidat, hon jobbade på Ekomuseum på 1990-talet i flera år. Hon byggde upp Barnens Ekomuseum, genomförde populära barn-tävlingar, höll kontakt med de ideella föreningarna m.m. och detta med ett genuint intresse av den ekomuseala verksamheten. Anna var även med den gången när allt startade 1986.

Som kulturchef i Smedjebackens kommun har Anna varit ett starkt och lojalt stöd för Ekomuseums verksamhet. Hon har aktivt deltagit i tjänste-

mannagruppernas möten, det är möten som Ekomuseum kallar till och Anna har alltid värvat Ekomuseum i sin kommun.

Hon är född och uppvuxen i Söderbärke och med en far som var målände konstnär är det självklart att hennes konstintresse också är stort.

I Uppsala läste hon kulturämnen och första jobbet efter examen var på Dalarnas museum. Och hon var kommunantikvarie i Ludvika innan hon blev kulturchef i Smedjebacken – ett jobb hon nu lämnar för att ta över Ekomuseum. Så visst kan man säga att cirk-larna sluts.

I sommar börjar en ny tid för Ekomuseum Bergslagen!

ArbetSams ”Söka pengar” workshop

Torsten Nilsson från Arbetets museum, där arbetslivsmuseerna huserar, gjorde en snabbvisit i Ekomuseum i slutet på januari för att berätta om konsten att söka pengar.

Han kom direkt från Östersund där han varit i samma ärende. Arbetslivsmuseerna ligger spridda över hela Sverige, så Torsten får resa runt ibland. Dessa små museer är beroende av att söka bidrag till olika verksamheter och en korrekt ansökan betyder mycket. Många avslås pga okunskap om hur en sådan ska se ut. Denna konst ville Torsten nu förmedla. En ny årlig pott är nämligen på gång med ansökan i mitten på mars.

Det är via Riksantikvarieämbetet som pengar fördelas inom ArbetSam. Torsten deltar som rådgivande och vet att det gäller att formulera sig väl och att ha ett lika väl genomtänkt projekt.

Ekomuseum var värd för tre workshops arrangerade av ArbetSam. De förlades till Ludvika, till Västanfors och till Skantzen, Hallstahammar.

Ekomuseum har 61 besöksmål i nätverket. Tretton av dem är med i ArbetSam.

I Dalarna:

- Bostadsmuseet Stora Hagen
- Gruvcentrum Mojsen
- Gravdals bruksmiljö
- Ludvika Gammalgård & Gruvmuseum
- Hammarbacken, Ludvika
- Flogbergets besöksgruva

I Västmanland:

- Fagersta Bruksmuseum
- Engelsbergs bruk
- Oljeön
- Norbergs Gruvmuseum
- Myrbergs verkstad (på Karlberg, Norberg)
- Trångfors smedja & kraftstation
- Kanalmuseet Skantzen

Typiskt tunt humuslager. Riddarhyttan.

Av en bred isälv blev det en liten å – vattenet är rött av lösta järnoxider, som avlagras i krökarna till rödjord. Röda Jorden!

Geocentrums Vänner i Riddarhyttan

Föreningen Geocentrums Vänner bildades våren 2011. I maj samma år genomförde Ekomuseum "Geodagen" i Riddarhyttan med stöd av Namsa. En geolog från Kalmar, en naturgeograf från Stockholm, en arkitekt från Lund inbjöds. Ett besökscentrum i Riddarhyttan, ett "Geocentrum", presenterades. En "Geopark" liknande den på Öland diskuterades och en exkursion i det istida landskapet runt Riddarhyttan genomfördes med sakkunnig ledare.

Och nu stundar ett årsmöte i:
Föreningen Geocentrums Vänner

Måndag 18 mars kl 19

Plats: Allaktivitetshuset i Riddarhyttan. Efter mötet berättar Christina Lindqvist om Ekomuseum och geoturism. Kaffe serveras.

Intresserad av att delta?

Anmäl till: ingrid.grusell@hotmail.com.

Intresserad av att bli medlem?

Årsavgift 50 kr. Bankgiro 757-0609.

Den berömda gjutjärnsbron från 1779

Bron knappt synlig längst bort.

Utställningskatalogen

Längs floden Severn i sydvästra England låg industrierna en gång på rad. I dag är området runt Ironbridge ett viktigt besöksmål. Bron med omgivning blev ett UNESCO Världsarv år 1987. T.v. en modell av dalgången som den såg ut i mitten av 1800-talet. Bron syns i mitten åt högerkanten.

Tre museer i Europa

Ironbridge Gorge museum
Ecomusée le Creusot-Montceau
Ekomuseum Bergslagen

Tre syskonmuseer med likartad industrihistorisk kultur visade upp sig tillsammans i alla tre länderna i mars-april 1995. I Ekomuseum Bergslagen blev Galleri Astley i Uttersberg, Skinnskattebergs kommun värd för utställningen.

Ironbridge i England är det äldsta med start 1967. Det blev ett UNESCO världsarv 1987. I området ligger också den uppbyggda stadsdelen Blist Hill, där besökarna förpassas till 1700-talet då "invånarna" bjuder in till en tidsresa. Här har svenska museer hämtat inspiration. Levande historia! Bilderna till vänster är från Ironbridge Gorge och ett studiebesök 2006.

Le Creusot i Bourgogne, Frankrike grundades 1972 och blev det första museum som kallades "ekomuseum".

Ekomuseum Bergslagen kom igång som ett experimentellt ekomuseiprojekt 1986 och blev en stiftelse 1990 med säte i Fagersta.

Gunnar Ahl och Ekorådet

Gunnar Ahl är en engagerad ideell själ med många järn i elden. Han är ordförande i Ekorådet sen mars 2004. Trots att han fyllde 80 för flera år sen, hänger han med utan besvär. Vissa människor blir visst aldrig gamla.

I långa välformulerade mejl vill han diskutera saker t.ex. anteckningar sen många år tillbaka. Nyligen fann han ord från Bergslagsstinget 2004 "Kultur & Turism". Det var då den fd turistchefen i Norrköping Arne Ellefors lade fram

några nyckelord till de två begreppen kultur och turism med tanke på just Ekomuseum:

Kultur: ideell, folkbildning, långsiktig, kvalitet, innehåll, förmedla, skydda.

Turism: kommersiell, upplevelser, kortsiktig, kvantitet, produkter, visa, sälja.

Det här är sådant Gunnar Ahl tänker på. Ekomuseum var och är något av en folkrörelse, som byggde och fortfarande bygger sin verksamhet på ideella föreningsinsatser. Här finns skapandet

Ekorådet på Stollberg efter ett möte hösten 2012. Det är en representativ grupp av ideella medarbetare från Ekomuseums stiftarkommuner – en dam bland idel herrar! I mitten står Gunnar Ahl (ljusa byxor).

och arbetsglädjen, själva grunden för ett engagemang. Gunnar Ahl jobbar för ett bredare samarbete med en mer aktiv kommunikation mellan alla parter. Han vet att turism behövs som en bekräftelse på arbetet ute i föreningarna.

Konferens: Ecomuseums 2012

Den första internationella konferensen för ekomuseer arrangerades i Portugal av **Green Line Institute** for sustainable development och **Newcastle University International Centre for Cultural and Heritage Studies** den 19-21 september 2012 i Seixal utanför Lissabon.

Ekomuseum Bergslagen deltog med en liten delegation och även med en presentation. Ordförande Ingvar Henriksson reste med verksamhetschefen Christina Lindeqvist och med på resan var även de två personer som är grunden till Ekomuseum Bergslagen, professor emeritus Erik Hofrén och fd museilektor Örjan Hamrin, se nedan.

I tre dagar konfererade ca 100 deltagare från hela världen. Två dagar gick åt till presentationer och diskussioner, en heldag ägnades åt en exkursion i området. Vi fick se **Ecomuseo do Seixals** alla delar: en korkfabrik, ett båtmuseum, en krutfabrik, ett tidvattekraftverk och seglande flata tunga båtar byggda för grund sjö.

Dagen avslutades med segling i två färggranna museibåtar när kvällen kom och med den tidvattnet. Livet kring ebb och flod har satt sin prägel på livet och kulturen i Seixal.

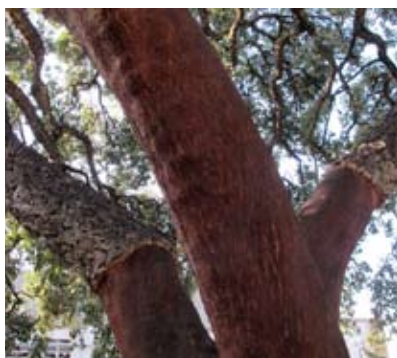
Örjan Hamrin, fd museilektor på Dalarnas museum och **Erik Hofrén**, fd länsmuseumchef på Dalarnas museum, deltog i konferensen i Portugal. De båda är tillsammans upphovsmännen till Ekomuseum Bergslagen, som startade som ett gränsöverskridande projekt mellan två län, Dalarna och Västmanland år 1986.

Ekomuseum ville ge dem båda möjligheten att nu möta gamla vänner och kollegor på den internationella arenan.

Ovan: Invigningstal av nestorn **Hugues de Varine** från Frankrike. Hur ser framtiden ut för ekomuseer? De för en ständigt kamp för överlevnad vad gäller ekonomi, de är beroende av lokalt engagemang, och ett skapande innehåll. Svårt? Jo...

Nedan: Professor **Peter Davis**, Newcastle University i sjöfartsmuseets modellverkstad. Ett sparat vrak ligger strategiskt utanför museet på strandkanten. Förr tände man eld på gamla uttjänta båtar och lät dem brinna upp ute på sjön.

Ovan korkek. Korkproduktion, båtar och fiske är det centrala i Seixal. Ebb och flod styr livet i viken vid flodmynningen.

Yvonne Gröning

Om boken *Järnladies* kan man inte berätta nog mycket! Yvonne Gröning, som medverkat med flera berättelser, håller föredrag om några damer. Det handlar om författaren Maj Hirdman, "Röda Maja" från Norberg. Om Maj Hirdmans mor Mathilda och hennes brevväxling med maken Lars – en autentiskt vardag skildras åren runt 1890 i Norberg. Livet var fattigt, kärleken stark, hoppet envist. Men barn och barnbarn fick det bättre på alla sätt och vis.

Tisdag 26 mars kl 18

Biblioteket i Ludvika

Fri entré. Det bjuds på kaffe med mandelringar från Elsas kondis i Norberg.

Arrangörer: Kulturförvaltningen i Ludvika kommun, ABF Dala Finnmark och Ekomuseum Bergslagen i samverkan.

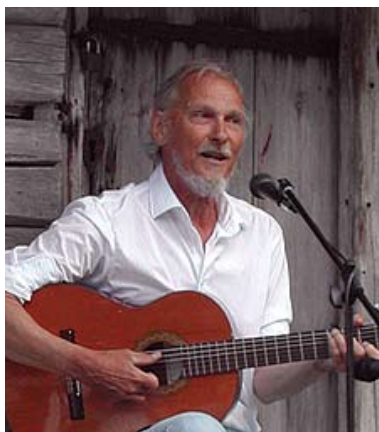
Vi slår ett slag!

I Svenskt Kulturarvs *Upptäcktsresan 2013* slår vi ett slag för våra nya böcker inklusive guideboken.

Böckerna finns att köpa på kansliet, porto tillkommer om de ska skickas. De finns även på Globe Bokhandel i Ludvika samt på vissa platser i området som Meken, Bergslagens Medeltidsmuseum, Västanfors hembygdsgård, Skantzen, vissa turistbyråer osv.

Man köper även böckerna portofritt från Adlibris, www.adlibris.se.

Bertil Olsson

Vårens visturné med Bertil Olsson från Skinnskatteberg:

12 mar kl 19 Bergslagssånger
PRO:s Folkhögskola i Gysinge

16 mar kl 16 Dan Andersson visor
Musikcafé i Capellet, Söderbärke
Öppet fr kl 15. Inträde med fika 50 kr

13 apr kl 16 Evert Taube dikt o visor
"Alla mina hembygder"

Musikcafé i Capellet, Söderbärke
Öppet fr kl 15. Inträde med fika 50 kr

17 apr kl 14 Bergslagssånger
Björkhaga Servicehus, Hällefors

30 apr kl 18 Bergslagssånger
Kanalmuseet Skantzen, Hallstahammar

Visprogrammet stöds av Ekomuseum Bergslagen tillsammans med ABF och andra aktörer.

Järnrutten!

Järnrutten förnyas nu. Vi har rensat i den, förenklat den en aning och jobbat med form och struktur för att göra den tydligare. Nu ska den uppdateras lite mer före sommaren och den engelska versionen kommer också.

Det här är en enkel funktionell sajt som ger en god överblick. Var ligger gruvorna? Var finns bergsmansgårdarna? Järnbruken? Och var kan man fika, äta, sova. Här finns tipsen man inte hittar så lätt på andra håll.

Museimässa

Arbetets museum Norrköping 15-16 mars

"Lär känna delar av Museisverige som du inte visste fanns" - så lyder början på inbjudan från ArbetSam till Museimässan nu i mitten på mars. I Norrköping på Arbetets museum samlas arbetslivsmuseer från hela Sverige. Det blir många möten och roliga föredrag om det udda museilivet.

Ekomuseum representeras av Trångfors smedja och Kanalmuseet Skantzen med Strömholms kanal.

15 mars kl 11 invigning av mässan
av kommunalrådet Lars Stjernkvist
Pris delas ut till Årets Arbetsmyra.

15 mars kl 14 invigning av utställn
Årets Arbetslivsmuseum, Qvarnstensgruvan Minnesfjället i Dalarna.

16 mars kl 11-16 Barnaktiviteter
Trollkarlen Mr Mac dyker upp, Viggo och Drakel från Flygvapenmuseum kommer och förstås Myran från Arbetets museum.

Mer info: www.museimassan.se

Nils Nils gata 7, 771 53 Ludvika
Tfn 0240-66 30 82, Fax 0240-748 60

info@ekomuseum.se

www.ekomuseum.se

Text & foto

Christina Lindeqvist